

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Nedelea Bărbulescu cu Adelaida Lucescu.— Observație de S. R.*

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Gaetan Calvaler de Zadurovici cu V. V. Miculescu și altul.

Curtea de apel din Galați, secțiunea II: Alfred Ierohan cu firma Sigmund Strauss Söhne.

Tribunalul județului Romanași: Soții Constanța și maior M. Obogeanu cu Maria S. Atanasovici.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație de D. A.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audențele dela 21 Iunie 1910

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Nedelea Bărbulescu cu Adelaida Lucescu

LUCRU JUDECAT.— ELEMENTE CONSTITUTIVE.— CHESTIUNE DE DREPT.— CONTROLUL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE.

LUCRU JUDECAT.— CREANȚĂ DEPUȘĂ DREPT PREȚ.— CERERE DE RESPINGERE.— INSCRIȚIUNE IPOTECARĂ.— ANULARE.— LIPSA IDENTITĂȚII OBIECTULUI.— ART. 1201 COD. CIV.

1° Chestiunea de a se ști dacă între două acțiuni sunt sau nu întrunite elementele constitutive ale autorității lucrului judecat, este o chestiune de drept, pe care Inalta Curte de casație este chemată să o controleze.

2° In cererea făcută înaintea tribunalului de notariat de a nu se primi o creanță drept preț ca fiind contestată, neexistând acelaș obiect ca în acțiunea prin care se cere înaintea tribunalului civil anularea inscripției ipotecare luată în baza acelei creanțe,

lipsește unul din elementele cerute de art. 1201 din codul civil pentru a fi lucru judecat.

No. 385.—Casată, după divergință, în urma recursului făcut de Nedelea Bărbulescu, deciziunea Curței de apel din București, secția III, cu No. 231 din 1909, dată în proces cu Adelaida Lucescu.

S'au ascultat: d-nii avocați Titu Popovici și N. Alexandrescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Em. Pantazi, în combateri; d-l procuror general Sc. Popescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Greșită interpretare și violare a art. 552 din procedura civilă, combinat cu art. 1201 din codul civil, eroare grosieră de fapt și lipsă de motivare.

«In anul 1907, am făcut contestațiune la tribunalul Ilfov, secția de notariat, spre a mi se primi drept preț creanța d-nei Adelaida Lucescu, care nu mai eră în rang util și necontestat, de oarece eu intentasem dejă acțiune încă din 1906 pentru anularea ipotecei și inscripției sale. Tribunalul de notariat îmi respinge contestațiunea aceasta, judecând că creanța d-nei Lucescu este în rang util și trebuie privită ca necontestată, până când instanțele judecătorești vor pronunța o hotărîre definitivă în procesul intentat de mine. Curtea de apel, chemată să se pronunțe în acțiunea mea, găsește că este autoritate de lucru judecat, rezultând din sentința tribunalului de notariat pronunțată asupra contestațiunii mele, de oarece cu acea ocaziune tribunalul ar fi judecat validitatea ipotecei, și mai găsește Curtea că eu aș fi abandonat acțiunea mea principală. Hotărîrea pronunțată asupra contestațiunii, potrivit art. 552 din procedura civilă, a judecat numai rangul în care se găsea creanța contestată și nu putea să conțină decât aprecieri asupra seriozității acțiunii mele, fără să judece fondul acțiunii, pentru care eră chiar incompetent tribunalul de notariat, acea hotărîre a fost pronunțată asupra unei cereri care nu avea acelaș obiect și nu eră întemeiată pe aceeaș cauză ca cererea principală ce se judecă în apel de Curte.

«Curtea nu arată de unde deduce că eu am abandonat acțiunea principală, ceceea a putut face cu mai multă înlesnire să admită

autaritatea lucrului judecat, și nici nu motivează hotărîrea sa ca să stabilească identitatea de obiect și de cauză între ambele cereri».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a respins acțiunea prin care recurenta a cerut, atât în numele său personal cât și ca creditoare a Tudorei Sanda Dumitru, să se anuleze creanța ipotecară a cărei beneficiară este astăzi intimată în recurs, ipotecă constituită de Gh. Niculescu asupra imobilelor din șoseaua Bonaparte No. 18, și str. Brânduși No. 28, precum și inscripția acestei ipotece; că, motivele pentru care s'a cerut anularea ipotecei și inscripției în discuțiune sunt: a) că Gh. Niculescu, debitorul care a constituit ipoteca, nu era proprietarul imobilelor ipotocate, de oarece contractul de vânzare, prin care acesta a cumpărat acele imobile dela Tudora Sandu Dumitru, debitoarea recurentei, a fost anulat după cererea vânzătoarei; b) că, în tot cazul, această vânzare este nulă, pentru că cumpărătorul Gh. Niculescu, constituitorul ipotecei, nu a plătit nici prețul, nici a servit vânzătoarei renta stipulată; că, Curtea de apel a respins această acțiune, pe motiv că există în cauză autoritate de lucru judecat, întrucât o asemenea cerere a mai fost dedusă în judecata tribunalului de notariat, prin contestația recurentei la depunerea de către intimată a creanței ipotecare drept preț al imobilelor în chestiune, adjuocate asupra sa, și că, cu acea ocaziune, tribunalul de urmărire ar fi judecat în fond cererea de anulare a inscripției ipotecare și a respins-o admitând creanța ipotecară drept preț;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă între două acțiuni sunt sau nu întrunite elementele constitutive ale autorității lucrului judecat, este o chestiune de drept, pe care această înaltă Curte este chemată să o controleze;

Considerând că, din sentința No. 94 din 1907, a tribunalului Ilfov, secția de notariat, se constată că imobilele în chestiune fiind urmărite silit și adjuocate definitiv asupra creditoarei urmăritoare, intimata Adelaida S. Lucescu, dânsa a depus drept preț creanța sa ipotecară; că, la această depunere de preț, recurenta a făcut contestație, pe motiv că creanța ipotecară înscrisă la No. 1692 din 1899, nu era în rang util și necontestat, de oarece recurenta făcuse acțiune principală în anularea acelei creanțe ipotecare, acțiune pendinte la tribunalul Ilfov, secția II;

Considerând că, în instanța contestațiunii la depunerea prețului, recurenta nu a făcut decât să aducă la cunoștința tribunalului de urmărire că creanța ipotecară ce se depune drept preț de către intimată era contestată, dovedind aceasta cu acțiunea în anularea acelei creanțe, ce intentase pe cale principală la tribunalul Ilfov, secția II, și numai spre a învedera tribunalului că contestația era serioasă, i-a expus și motivele pe care își întemeiază acțiunea ce intentase pe cale principală în anularea ipotecei; că, acesta fiind obiectul contestațiunii făcută de

recurentă la depunerea creanței ipotecare drept preț, tribunalul de urmărire nu putea să judece și nici nu a judecat decât aceea ce fusese supus judecății sale, adică contestația la depunerea prețului, iar nu acțiunea în fond pentru anularea ipotecei; că, în adevăr, prin sentința prin care se pronunță asupra contestației la depunerea prețului, tribunalul constată că până ce se va obține o hotărîre judecătorească definitivă, prin care s'ar anula creanța ipotecară, acea creanță este valabilă, opozabilă, și judecătorul trebuie să țină seamă de ea și, în consecință, respinge contestația și primește creanța drept preț; că, aprecierile pe cari le-a făcut tribunalul de urmărire cu acea ocaziune asupra validității ipotecei, sunt făcute numai pentru a justifica pentru ce n'a ținut seamă de contestație și a admis creanța ipotecară drept preț, iar nu pentru a respinge în fond acțiunea în anularea ipotecei;

Considerând că, din toate acestea, rezultă că sentința No. 94 din 1907, a tribunalului Ilfov, secția de notariat, nu constituie autoritate de lucru judecat, de oarece printr'ânsa nu s'a judecat decât cererea recurentei de a nu se primi creanța drept preț, fiind contestată, pe când prin acțiunea judecată prin deciziunea atacată cu recurs se cere anularea inscripției ipotecare luată în baza acelei creanțe; că, prin urmare, nefiind același obiect în ambele acțiuni, lipsește unul din elementele cerute de art. 1201 din codul civil pentru a fi lucru judecat;

Considerând că Curtea de fond a comis un exces de putere și a violat art. 1201 cod. civ., când a decis că în speță există autoritate de lucru judecat și a respins astfel acțiunea recurentei, fără a judeca în fond dacă acțiunea era întemeiată;

Că, de aceea, motivul I de casare este fondat și cătă să fie admis, iar decizia adusă în recurs să fie casată, fără a se mai discuta celălalt motiv de casare.

Pentru aceste motive, casează.

Observație.— Principiul pus de Curtea de casație în privința lucrului judecat, este indiscutabil. În adevăr, deși constatările și aprecierile cari se referă la autoritatea lucrului judecat sunt de domeniul judecătorilor de fond (cpr. Cas. rom. *Dreptul* din 1881, No. 18), totuși este de principiu că aceste aprecieri lasă Curței de casație toată latitudinea de a examina dacă elementele lucrului judecat au fost sau nu bine aplicate de instanța de fond; căci violarea acestor elemente este o chestie de drept, care cade sub controlul Curței supreme. Cpr. Cas. rom., secția civilă, Bult. 1869, p. 63. Vezi și Cas. fr. D. P. 1902. 1. 264. Vezi D. Alexandresco, tom. VII, p. 526, nota 2 și p. 581, text și nota 4.

S. R.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 27 Septembrie 1909

Președința d-lui G. P. Petrescu, președinte

Gaetan cavalier de Zadurovici cu V. V. Miclescu și altul

CAMBIE.— NEPLATĂ LA TERMEN.— PROTEST.— LIPSA FORMALITĂȚILOR ESENȚIALE.— NULITATEA ACTULUI DE PROTEST.— ART. 286, 327 ALIN. 3 PARTEA ULTIMĂ, 328 ALIN. 3 ȘI 331 COD. COM.

CAMBIE.— PROTEST.— NEÎNDEPLINIREA LUI CONFORM LEGEI.— NULITATEA PROTESTULUI.— PERDEREA ACȚIUNEI CAMBIALE.— ART. 350 COD. COM.

1° Intre condițiunile esențiale ce trebuie să cuprindă protestul, este și aceea de a se arăta cercetările ce a făcut portărelul pentru a găsi pe persoana în contra căreia se dresează protestul, în caz când dânsa nu-și are domiciliul și reședința în localitatea în care a declarat că are a face plata, și a o somă pentru plata poliței, ori a arăta imposibilitatea de a fi făcut o asemenea somație, în caz când nu a putut-o găsi, iar neîndeplinirea acestei condițiuni, care este esențială pentru existența actului de protest, atinge nulitatea protestului, care nu mai poate fi înlocuit prin nici un alt act.

2° Cambia neprotestată în condițiunile legii, își pierde calitatea sa de cambie și deci prin consecință se pierde și acțiunea cambială, atât contra trăgătorului cambiei, cât și contra giranților.

No. 302.— Casată, în armă recursului făcut de Gaetan Cavalier de Zadurovici, deciziunea Corței de apel din Iași, secțiunea II, No. 9 din 1910, dată în proces cu V. V. Miclescu și David Costiner.

S'au ascultat : d-l avocat V. Dimitriu, în desvoltarea motivelor de casare ; d-nii avocați M. Pherekyde și B. Cernea, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Exces de putere. Curtea violează art. 327 și 328, combinat cu art. 286 și 331 cod. com.

«Curtea deși constată că locul de plată este declarat orașul Botoșani, fără nici o altă indicațiune, nu crede că portărelul este dator a cerceta reședința, domiciliul sau ultimul domiciliu al emitentului din Botoșani, pentru formarea protestului, pentru ca în caz de a nu fi existat nici reședință, nici domiciliu la Botoșani, să constate prin actul de protest, ci din contră, Curtea crede că datoria cambială devine portabilă, de oarece susține că intrucât nu e în cambie un domiciliu, emitentul eră dator să se prezinte la creditor să ofere plata, ceea ce este evident contra spiritului art. 327 cod. com., care prevede că portărelul, respectiv creditorul, trebuie să ceară plata, și că prin urmare să constate prezența sau absența datornicului principal al cambiei.

«Curtea deși constată că portărelul nu menționează dacă debitorul principal este absent din Botoșani, și că reședința, domiciliul or ultimul domiciliu al acestuia sunt în Botoșani, totuși pretinde

că portărelul eră în imposibilitate de fapt de a face asemenea somațiune de plată și consemnarea răspunsului datornicului.

«Curtea pentru a înlătură aceste lipsuri esențiale ale actului de protest, se pune la adăpost că aceste nulități nu sunt prevăzute de texte pozitive, citând că art. 331 cod. com. prevede că nici un act din partea posesorului cambiei nu poate să înlocuiască protestul, care de nu are mențiunile substanțiale, nu are existență legală, și deci nu poate avea ca efect conservarea acțiunei cambiale».

Având în vedere că din decizia supusă recursului se constată că recurentul Gaetan cavalier de Zadurovici a făcut apel contra sentinței tribunalului Botoșani No. 10 din 8 Martie 1910 prin care a fost obligat, în baza unei poliți, să plătească lui David Costiner suma de 30.000 lei cu procente și cheltueli, solidar cu Vasile V. Miclescu, emitentul acelei polițe ;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele : că polița în chestiune a fost emisă de Vasile V. Miclescu, în ordinul lui Gaetan cavalier de Zadurovici, cu ordin de a se face plata la Botoșani fără a se indica anume în ce loc din acel oraș, apoi a fost girată de Gaetan cavalier de Zadurovici lui D. Costiner ; că, la scadență, după cererea băncii agricole sucursala din Botoșani, căreia polița i se girase în alb de Costiner, ea a fost protestată de portărelul trib. Botoșani la domiciliul beneficiarului David Costiner, arătându-se în protest numai atât că Costiner i-a declarat portărelului cum că debitorul nu s'a prezentat cu banii ;

Că, portărelul mulțumindu-se numai cu această simplă declarațiune din partea beneficiarului poliței, a declarat-o protestată, fără să constate în același timp dacă a făcut vre-o cercetare în Botoșani spre a găsi pe Miclescu și fără să arate că i-a adresat acestuia vre-o somațiune pentru plată, sau să arate imposibilitatea în care s'a găsit de a-i face o atare somațiune ;

Considerând că din combinațiunea art. 327 al. 3, partea ultimă, combinat cu art. 328 al. 3 și 331 cod. com. reese că între condițiunile esențiale ce trebuie să cuprindă protestul, este și aceea de a se arăta cercetările ce a făcut portărelul pentru a găsi pe persoana în contra căreia se dresează protestul, în caz când dânsa nu-și are domiciliul și reședința în localitatea în care a declarat că are a face plata, și a o somă pentru achitarea poliței, or a arăta imposibilitatea de a-i fi făcut o asemenea somație în caz când nu a putut-o găsi ;

Considerând că aceste cerințe ale legii fiind condițiuni esențiale pentru existența actului de protest, neîndeplinirea lor atrage nulitatea protestului, protest ce nu poate fi înlocuit prin nici un alt act și polița neprotestată în condițiunile legii, își pierde calitatea sa de poliță și prin consecință se pierde și acțiunea cambială ;

Considerând că, în specie, actul de protest neconținând nici o mențiune de cercetarea ce s'ar fi făcut de portărelul de Botoșani pentru a afla pe Vasile V. Miclescu contra căruia s'a dresat protestul sau cel puțin neîndi-

când că s'ar fi făcut atari cercetări, că neconținând nici o somație ce s'ar fi făcut debitorului sau indicațiunea că i-a fost imposibil de a face o asemenea somațiune pentru că nu l-a găsit, actul de protest e lipsit de condițiunile sale esențiale și deci Curtea de apel din Iași, ce avea să judece o acțiune cambială, violează menționatele articole, când prin considerantele sale cată a suplini cerințele ce după lege trebuiau să le conție însuși actul de protest, astfel deciziunea sa cată să fie casată din acest punct de vedere;

Că, dar, motivul de casare fiind fondat, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

Audiența dela 11 Iunie 1910

Președinta d-lui C. Niculescu, prim-președinte

Alfred Ieroham cu firma Sigmund Strauss Söhne

CAMERĂ ARBITRALĂ. — OPERAȚIUNI DE BURSĂ. — TRAGEREA LA SORTI A ARBITRILOR. — PROCES-VERBAL. — ART. 123 ȘI 125 DIN REGULAMENTUL BURSELOR.

CAMERĂ ARBITRALĂ. — CONSTITUIRE. — ORDINE PUBLICĂ. — INVOCARE PENTRU PRIMA OARĂ ÎNAINTEA CASAȚIEI.

CAMERĂ ARBITRALĂ. — CONSTITUIRE. — VICE-PREȘEDINTELE CAMEREI DE COMERȚ. — DACĂ POATE LUA PARTE LA COMPUNEREA CAMEREI ARBITRALE. — DELEGAȚIUNI. — ART. 120 REG. BURSELOR.

1° Cu toate că după art. 125 din regulamentul burselor, procesul-verbal pentru constatarea operațiunilor de tragere la sorți a arbitrilor trebuie să arate lipsa sau nevoița de a primi invitațiunea a persoanelor ce trebuiau să asiste la această operațiune, este suficient totuș dacă în procesul-verbal se face numai mențiune că operațiunea s'a făcut potrivit art. 123 din regulamentul burselor, aceasta dovedind că și părțile și delegatul mijlocitorilor au fost de față.

2° Chestiunea de a se ști cum are a fi constituită camera arbitrală este de ordine publică, privind organizarea ei, astfel că chiar dacă o asemenea chestiune n'a fost propusă de părți la judecata cauzei, se poate pune pentru prima oară în discuție înaintea casației.

3° Numai președintele camerei de comerț intră de drept în camera arbitrală, vice-președintele însă nu poate să ia parte la compunerea camerei arbitrale decât atunci când președintele lipsește, și se dovedește aceasta, și în urma unei delegațiuni dată de către camera de comerț.

S'au prezentat recurentul, asistat de d-l avocat I. P. Lazaroneanu, și firma intimată, prin d-l avocat Șt. Săftoiu.

Curtea,

Având în vedere recursul făcut de Alfred Ieroham contra deciziunii camerei arbitrale și de conciliațiune de pe lângă Bursa din Brăila, No. 11 din 1910, prin care s'a admis reclamațiunea făcută de Sigmund Strauss Söhne și a obligat pe recurent să primească porumbul cumpărat dela această firmă cu borderoul No. 1511 din 17 Februarie 1910, al mijlocitorului D. C. Ionescu, ce se află pus la dispoziția sa în șlepurile austriace No. 65239 și 6724.

Având în vedere că recurentul își întemeiază recursul său pe următoarele motive, susținute și dezvoltate astăzi înaintea Curței:

I. «Violarea art. 54 alin. 3 din legea Burselor și art. 123, 125 alin. 2 și 130 alin 3 din regulamentul Burselor.

«Procesul-verbal încheiat la 11 Maiu a. c. pentru constatarea operațiunii de tragere la sorți a arbitrilor nu îndeplinește condițiunile cerute de articolele menționate, căci nu arată lipsa sau nevoița de a primi invitațiunea a persoanelor ce trebuiau să asiste la această operațiune, cum nici dacă delegatul mijlocitorilor a fost citat în acest scop. De asemenea nu se arată nici cauzele pentru care d-l Eremia, eșit la sorți, a trebuit să fie înlocuit printr'un alt arbitru, d-l I. Săvescu».

II. «Violarea art. 120 din regulamentul burselor, care prevede că prezidenția camerei arbitrale o are președintele camerei de comerț, iar în lipsa acestuia, un membru desemnat de camera de comerț și numai în caz de concediu sau lipsa prelungită a președintelui camerei de comerț; or, în arbitrajul dela 17 Mai, deși președintele camerei de comerț nu se găsește în nici unul din cazurile enumerate mai sus, el a fost înlocuit prin vice-președintele camerei de comerț».

III. «Violarea art. 57 alin. 2. Dispozitivul deciziunii camerei arbitrale nu arată amănunțit cum se va executa operațiunea în litigiu».

În ce privește primul motiv:

Având în vedere că recurentul refuzând să primească marfa cumpărată dela firma intimată, pe motiv că n'ar fi în condițiunile în care i s'a vândut, firma intimată l'a chemat în judecată înaintea camerei arbitrale din Brăila, cerând să fie obligat la primirea mărfii; întru cât se găsește în condițiunile în cari s'a făcut vânzarea, prevăzute anume în borderoul mijlocitorului oficial D. C. Ionescu, care a mijlocit această vânzare;

Având în vedere că președintele comitetului Bursei, primind în ziua de 15 Maiu 1910 menționata reclamațiune, a fixat pentru ziua de 17 Maiu, atât tragerea la sorți, cât și judecata afacerii citând pe părți, pe președintele camerei de comerț și pe unii din delegații mijlocitorilor pentru ora 10 dimineața să asiste la această tragere și la ora 11 pentru judecata afacerii, cum constată dovezile de primirea convocării, făcută conform art. 123 din regulamentul burselor, aflate la dosar, dresând procesul-verbal semnat de dânsul, de președintele camerei de comerț și de secretar, așa cum prevede art. 54 din legea burselor, prin care se constată că operațiunea tragerii la sorți s'a făcut conform art. 123 alin. 2 din regulamentul burselor; de unde rezultă că această

operațiune a avut loc atât în prezența delegatului mijlocitorilor cât și a părților;

Având în vedere că este adevărat că, după art. 125 din citatul regulament, procesul-verbal ce se va dresa cu această ocazie trebuie să arate pe scurt rezultatul operației tragerei la sorți, lipsa persoanelor arătate în art. 123, sau nevoința lor de a primi invitațiunea, însă într-un cât se face mențiune că operația tragerei la sorți s'a făcut conform art. 123 citat, fără să se arate că a lipsit vreuna din persoanele citate, aceasta dovedește că atât părțile cât și delegatul mijlocitorilor au fost față. În adevăr, mențiunea prevăzută de art. 125 este cerută numai atunci când lipsește sau refuză primirea invitațiunii, ceea ce n'a fost în cauză, de vreme ce nu se face nici o mențiune în această privință;

Având în vedere că tot menționatul proces-verbal constată că Ioan Eremia ieșit la sorț ca arbitru, a fost înlocuit de asemenea prin tragerea la sorți prin Ioan Săvescu, pentru că lipsește din oraș, cum constată invitațiunea ce i s'a făcut și care se vede restituită cu o asemenea mențiune;

Că, astfel fiind, se găsesc îndeplinite dispozițiunile art. 54 din legea burselor și art. 123, 125 și 130 din regulamentul burselor, în cât primul motiv este neintemeiat și ca atare se respinge.

In ce privește al doilea motiv că camera arbitrală n'a fost bine constituită cu vice-președintele camerei de comerț:

Având în vedere că chestiunea cum are a se compune camera arbitrală, este de ordine publică, privind organizarea ei, astfel că chiar dacă o asemenea chestiune n'a fost propusă de părți la judecata cauzei, ea se poate pune pentru prima oară în casăție;

Având în vedere că pentru judecarea contestațiunilor isvorând din operațiuni de bursă, legiuitorul a creat o instanță de judecată, numită cameră arbitrală, instituită pe lângă fiecare bursă, art. 51 din legea burselor din 9 Martie 1904;

Având în vedere că această cameră arbitrală se compune din trei judecători și anume: președintele camerei de comerț, sau în lipsa acestuia un membru desemnat de camera de comerț și din doi membri arbitri, desemnați prin sorți dintre membrii corporațiunii, art. 52 legea burselor;

Având în vedere că fiind vorba de organizarea unei instanțe de judecată, când legiuitorul prin art. 52, sus enunțat, a zis că în camera arbitrală intră de drept președintele camerei de comerț, a înțeles numai pe președinte nu și pe vice-președinte, dacă eră să înțeleagă și pe vice-președinte, o spune formal;

Este adevărat că vice-președintele înlocuiește pe președinte, însă numai în lucrările camerei de comerț, iar

nu și la camera arbitrală, care face parte din Bursă, iar nu din camera de comerț.

Că, așa fiind, dacă președintele camerei de comerț lipsește, atunci la camera arbitrală ia parte, în locul președintelui, un membru al camerei de comerț, desemnat de ea, după cum se și rostește art. 52 din legea Burselor;

Camera de comerț însă ar putea în locul președintelui care lipsește, să delege la camera arbitrală pe vice-președintele camerei de comerț, pentru că vice-președintele este în acelaș timp și membru al acestei camere și numai astfel delegat vice-președintele poate să ia parte la compunerea camerei arbitrale.

Având în vedere că regulamentul burselor din 31 Iulie 1904 prin art. 120 al. 2 prevede, că în caz de vacanță, concediu, lipsă prelungită, etc. a președintelui camerei de comerț, atribuțiunile sale trec la vice-președintele care îi ține locul, cu o condițiune însă ca vice-președintele să fie delegat pentru aceasta de camera de comerț, pentru că altfel, atât conform regulamentului, art. 120 al. 1, cât și mai ales conform legii, președintele se înlocuiește cu un membru al camerei de comerț, și cum prin regulament nu se pot crea dispozițiuni contrarii legii, dacă s'au creat asemenea dispozițiuni, ele nu se pot aplica;

Că, vice-președintele camerei de comerț, trebuie să fie delegat de camera de comerț pentru ca să poată înlocui pe președintele la camera arbitrală, mai rezultă evident și din chiar regulamentul burselor art. 132 prin care se spune că, în cursul unei judecăți, dacă președintele se îmbolnăvește sau moare, el va fi înlocuit de camera de comerț prin vice-președinte;

Că, dar, art. 120 alin. 2 din regulament, pentru a se concilia cu art. 52 din lege, trebuie ca camera de comerț, când lipsește președintele, să delege pe vice-președinte a-i ține locul și numai astfel vice-președintele poate lua parte la compunerea camerei arbitrale;

Că, în cazul de față, vice-președintele camerei de comerț luând parte la compunerea camerei arbitrale, fără fără să fie delegat de camera de comerț, camera arbitrală a fost rău constituită, și deci din acest punct de vedere deciziunea ce a dat urmează a fi casată;

Că, mai mult, deciziunea acestei camere mai are a fi casată și din împrejurarea că vice-președintele a luat parte la compunerea camerei, când președintele camerei de comerț nu eră lipsă, și se dovedește că nu eră lipsă, fiindcă chiar în acea zi, când s'a judecat această afacere, a luat parte la tragerea la sorți a celorlalți doi membri, cari au compus camera arbitrală, cum constată procesul-verbal încheiat în acest scop și aflat la dosar;

Că, dar, președintele camerei de comerț nefiind lipsă, așa cum prevede art. 52 din legea burselor și art. 120 din regulament, trebuia el să ia parte la camera arbitrală și să judece, iar nu vice-președintele;

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-președinte C. Niculescu, fără a mai discuta și cel de al treilea motiv, admite recursul.

Semnați: C. Niculescu, N. Dimitrescu, T. Istrati, T. Rădvan.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

Audiența dela 13 Maiu 1910

Președința d-lui Const. Pantelimon, jude-instructor

Soții Constanța și maior M. Obogeanu cu Maria S. Atanasovici

TUTOARE. — ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE. — LIPSĂ DE CALITATE. — MINORI DEVENIȚI MAJORI. — SENTINȚĂ. — INEXISTENȚA EI.

TUTELĂ. — CONTINUAREA EI ÎN PERSOANA UNUI SINGUR COPIL RĂMAS MINOR. — MANDAT. — MAJORI. — ART. 70 ȘI 94 PR. CIV.

ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE. — LIPSĂ DE CALITATE. — LIPSA CAPACITĂȚII. — ART. 952 C. CIV.

CONTESTAȚIE. — LIPSA CALITĂȚII. — AUSORITATE DE LUCRU JUDECAT.

1° Acțiunea intentată de către o tutoare care nu mai are această calitate și nici vreun mandat din partea minorilor deveniți majori, este fără efect și sentința obținută neexistentă.

2° Simplul fapt al continuării tutelei asupra unuia dintre copii care e încă minor, nu poate stabili existența mandatului din partea celor deveniți majori, ca tutearea să poată continua exercițiul drepturilor ce le are în această calitate, de oarece prin faptul majoratului, tutela încetează deplin drept în ce privește pe cei deveniți majori.

3° Dacă lipsa capacității unei persoane care face ca actul să devie anulabil nu poate fi invocată, potrivit art. 952 c. civ., decât de însuș incapabilul, lipsa calității și puterii unei persoane de a intenta acțiunea a cărei inadmisibilitate se cere, poate fi invocată de orice persoană interesată, în orice stare a procesului și chiar în contestație.

4° Autoritatea de lucru judecat nu poate fi opusă când în instanța de contestație se invocă ca mijloc de apărare lipsa calității părții reclamante de la instanța de fond, când la acea instanță nu s'a discutat și nu s'a pus concluzii în această privință.

Tribunalul,

Asupra contestației ridicată de Constanța maior M. Obogeanu și maior M. Obogeanu, la urmărirea imobiliară ce i se face în virtutea sentinței civile a tribunalului Ilfov, secția IV, No. 190 din 1906, după cererea intimății Maria S. Atanasovici, tutearea minorilor săi fii, pentru plata sumei de 25.000 lei, daune, cu dobânda legală dela intentarea acțiunii, și 1000 lei cheltueli de judecată:

Având în vedere că reclamanta, la intentarea acțiunii,

nu mai era tuteare asupra copiilor săi, cum a făcut acțiunea, căci minoara Alexandrina devenise majoară și în cursul procesului și înainte de pronunțarea sentinței ce se execută, minoara Ana asemenea devenise majoară; că, prin urmare, nu avea calitatea să intenteze o astfel de acțiune, ne mai fiind epitroapă a tuturor copiilor săi, și nu avea puterea să facă acțiunea, căci nu era împunernicită de cei deveniți majori, cari nu i-au dat mandat nici să înceapă, nici să continue procesul;

Că, astfel fiind, acțiunea intentată este nulă și, ca consecință, și sentința dată, care este pusă în curs de executare.

În ce privește susținerile reclamantei: 1) că avea un mandat tacit dela minorii deveniți majori, întrucât continuă tutela asupra minorului copil, și chiar administră partea minoarei Alexandrina, devenită majoară, după cum rezultă din actul său dotal; 2) că dânsa, ca tuteare, era uzufructuara averii minorilor, și că având dreptul la acest uzufruct din anul 1903, când copii erau toți minori, putea să-l ceară și în urmă, în anul 1904, când copiii deveniseră majori; 3) că contestatoarea nu mai poate azi invoca acest motiv, întrucât a primit să se judece cu reclamanta când s'a prezentat odată la proces și nu a ridicat această excepțiune; că, după art. 952 cod. civ., numai minorii și incapabilii pot invoca asemenea nulități, nu și persoanele capabile cu cari a stat în judecată; și, în fine, 5) că acțiunea e valabilă, întrucât e nulă pentru majori, e valabilă pentru minorul rămas sub tutelă și care poate face asemenea acțiune independent de ceilalți moștenitori cu care este în indiviziune;

Având în vedere că, din desbateri și actele din dosar, rezultă că reclamanta nu avea un mandat expres dela minorii deveniți majori, ca să intenteze și să continue această acțiune;

Că-i trebuia tutearei un mandat expres la intentarea acțiunii din partea majorilor, rezultă din natura actului ce tutearea face și care trece peste actele de simplă administrație;

Mai rezultă aceasta și din art. 70 și 94 pr. civilă, dar chiar de am admite că tutearea poate avea mandat tacit de a intenta o acțiune din partea minorilor deveniți majori, totuși existența unui asemenea mandat nu se stabilește în cauză. Simplul fapt al continuării tutelei asupra celui de al treilea minor, nu stabilește existența mandatului, căci prin faptul majoratului, tutela încetează în ce privește pe cei deveniți majori. Apoi nu se dovedește nici că majorii ar fi primit sau ratificat acest mandat în timp util, adică până la rămânerea sentinței definitive, actul dotal ce se produce din partea unuia din majori, pe lângă că este posterior sentinței definitive, dar nici nu-i conferă reclamantei asemenea drepturi și nici nu-i ratifică ceea ce ea a făcut în cauză.

Asupra susținerii reclamantei că poate reclama acest drept care i se cuvine, întrucât la epoca faptelor cari fac obiectul procesului, ea eră tutoare și deci uzufructuară, această susținere este inadmisibilă în cauză, întrucât n'a reclamat ca uzufructuară, ci ca tutoare legală, și a reclamat atunci când nu mai eră nici tutoare legală a tuturor copiilor săi.

Se susține că contestatoarea nu mai poate azi invoca acest motiv, întrucât a primit să se judece cu reclamanta când s'a prezentat la proces și nu a ridicat această excepțiune.

Având în vedere că, din sentința ce se execută, se vede că la proces a luat odată parte unul din părâți, C. Ghițulescu, care după ce a cerut chemarea reclamantei la interogator și nu i s'a admis, s'a retras din ședință, neluând concluziuni în fond, iar celalt părât, d-na Obogeanu, contestatoarea de azi, nu a luat parte și sentința a rămas în urmă definitivă prin respingerea apelului ca tardiv;

Că, chiar de am admite că a luat parte la judecarea procesului, motivul invocat azi în contestație, că reclamanta nu aveă nici calitatea, constituind un fine de non valoare, care face acțiunea inadmisibilă, este un adevărat mijloc de apărare, care poate fi propus și azi, întrucât nu s'a acoperit prin prezența părții în instanță, și nu s'a discutat asupra sa, ca să fie lucru judecat, tribunalul admitând acțiunea nu înseamnă că sentința dată are autoritatea lucrului judecat și în privința calității și puterii reclamantei în proces, căci după cum o sentință prin care se acordă alimente reclamantului în calitate de fiu sau părinte al părâtului nu are autoritatea lucrului judecat în privința filiațiunii sau paternității, dacă această chestie nu a făcut obiectul concluziunilor părților și nu a fost debătută în instanță, tot așa și calitatea și puterea reclamantei de azi nefiind debătută în instanță, nu se poate invoca autoritatea lucrului judecat chiar dacă tribunalul i-a admis acțiunea reclamantei și a dat o sentință în cauză.

Se mai susține că, după art. 952 cod. civ., numai minorii și incapabilii pot invoca asemenea nulități nu și persoanele capabile cu care a stat în judecată.

Ca să intenteze cineva o acțiune trebuie să aibă între alte condițiuni calitatea, adică facultatea legală, titlul în virtutea căruia intentă acțiunea, capacitatea de a stă în justiție, când lucrează valabil în numele său și puterea când lucrează în numele altuia, lipsa capacității face actul anulabil și nu poate fi invocat de cât de incapabili (art. 952), dar nu aceasta este speța noastră ci lipsa calității și a puterii, și lipseă calitatea reclamantei, căci a intentat acțiune ca epitoapă a tuturor copiilor săi, fără a fi astfel, și-i lipseă puterea căci nu avea imputernicire din partea minorilor deveniți majori să intenteze sau să continue o astfel de acțiune și nu e în cauză nici vre-o calitate vițioasă sau vreun mandat in-

perfect și lipsa complectă și a calității și a puterii, această lipsă nu este o simplă excepție care să amâe sau să suspende procesul, ci este un fine de non valoare care face acțiunea fără efect și inexistentă și astfel fiind poate fi invocată de orice parte interesată.

În fine se mai susține că dacă acțiunea e nulă pentru minorii deveniți majori, este valabilă pentru minorul care nu a devenit major și în totalitatea ei, întru cât unul din moștenitori poate face o asemenea acțiune.

Ar urmă după aceste susțineri că aceiași acțiune și același titlu, care e titlul tuturor moștenitorilor să-l considerăm valabil pentru unii și nevalabil pentru alții, ar urmă ca executarea să se facă în virtutea unei sentințe a unui titlu atins de nulități inițiale.

Dar, chiar după aceste susțineri, din faptul indiviziuinei și din natura obligațiunii rezultă că unii din moștenitori nu puteau să facă în mod valabil o astfel de acțiune.

Pentru aceste motive, în majoritate, admite contestația ¹⁾.

Semnăți: Const. Pantelimon, I. Voiteșcu.

Opiniune

Subsemnatul, membru de ședință, difer de părerea majorității și sunt de opinie a se respinge ca nefondată contestația soților Constanța Maior Obogeanu și Maior Mihail Obogeanu pentru următoarele considerațiuni:

D-na Maria Atanasovici, în calitate de tutoare a casei decedatului D. C. Popescu, care la moarte lăsase trei minori, a reclamat în judecată înaintea tribunalului Ilfov pe succesorii defunctului Ghițulescu, anume doamna Constanța Maior Obogeanu și Constantin Ghițulescu să-i plătească 25.000 lei valoarea degradărilor aduse ecaretelor moșiei Fărcașul din județul Romanați, care fusese arendată de tatăl minorilor, tatălui părâților din acel proces, și prin sentința No. 190 din 1906 tribunalul Ilfov secția IV-a admite acțiunea tutoarei pentru 25.000 lei, cu dobândă și o mie lei cheltueli.

Punându-se în executare această sentință, soții Constanța Obogeanu și Maior Mihail Obogeanu au ridicat contestație, susținând că în momentul pronunțării hotărârei executorie No. 190 din 1906 de trib. Ilfov, tutoarea Maria Atanasovici nu mai aveă calitatea de tutoare de cât pentru un minor, iar celelalte două Alexandrina și Ana deveniseră majore, Alexandrina înainte de pornirea acțiunii, Ana în cursul acțiunii, că dar ele nefiind personal introduse în instanță, cum obiectul acțiunii e indivizibil, hotărârea care e nulă pentru fetele minore Alexandrina și Ana, e nulă și pentru minor care era valabil reprezentat.

Considerând că din extractele de stare civilă No. 445 din 1882 și No. 4680 din 1884 liberate de primăria comunei București necontrazise de intimați, rezultă că în

1) Această sentință s'a confirmat de Curtea de apel din Craiova, secția I, prin decizia No. 100 din 1910.

adevăr fosta minoră Alexandrina e născută în anul 1882, iar Ana e născută în anul 1884, așa că prima devenise majoră când mama sa a intentat acțiunea pentru daune, iar secunda a devenit majoră în cursul judecării procesului, mai înainte de pronunțarea sentinței care se contestă astăzi.

Considerând că chestiunea care trebuie examinată, este dacă în speță există autoritatea lucrului judecat și dacă prin urmare s'ar mai putea discuta astăzi, pe cale de contestație, lipsa de mandat din partea intimatelor Ana D. C. Popescu și Alexandrina Trăznea Greceanu;

Considerând că e neîndoios că, spre a se invoca în o a doua acțiune autoritatea lucrului judecat, trebuie ca cel ce ridică această excepțiune, să fi fost reprezentat într'un proces anterior, dezlegat definitiv, fie printr'un autor, fie printr'un mandatar;

În cazul nostru, tutoarea n'a avut mandat d'a reprezentă pe fiecele sale, cari deveniseră majore înainte de pronunțarea hotărârii și n'a fost nici autoarea lor, căci tutoarea figură ca mandatară în acel proces, totuși credem că întru cât tribunalul a admis acțiunea, a considerat-o de mandatară legală, în mod implicit și dar în această privință este lucru judecat. Tribunalul eră ținut să verifice existența mandatului, n'a făcut-o, dovadă că a primit pe tutoare să reprezinte pe toți copiii, de și doi deveniseră majori. În mod greșit, se înțelege, dar nu mai putea, e învederat că intimele Ana Popescu și Alexandrina Trăznea Greceanu au fost considerate de reprezentate în acel proces, căci altfel nu li s'ar fi admis acțiunea.

Lucrul judecat există nu numai în privința punctelor expres contestate, or expres indicate în concluziuni, dar și în privința punctelor cuprinse implicit în contestația ridicată în concluziunile formulate; este lucru judecat nu numai în ceea ce privește deciziunea expresă a judecătorului, dar asemenea în ceea ce privește deciziunea implicită care este consecința necesară a dispozițiunii cuprinse în hotărâre (Lacoste, *Chose jugée*, ed. 2-a, pag. 143, 213).

A pretinde astăzi ca intimele să nu beneficieze de efectele acelei hotărâri pe motivul că ele n'au fost reprezentate în acțiunea câștigătoare, ar fi să contrazicem acea hotărâre care, din momentul ce le-a admis cererea, e socotit că le-a considerat reprezentate.

Contestatorii, cari invoacă astăzi nulitatea hotărârii trebuie să facă aceasta prin căile de atac ordinare și extraordinare, opoziție, apel etc. nu pe calea contestației, care echivalează cu o acțiune principală în nulitate, la care se opune maxima tradițională în Franța, aplicabilă bine înțeles și la noi: «Voies de nullité n'ont pas lieu en France», și aceasta pentru temeiul că o hotărâre nulă, rămasă definitivă, dobândește puterea lucrului judecat.

Judecător, C. R. Marinescu.

JURISPRUDENȚA STRAINĂ

CURTEA DE APEL DIN VENEZIA

— 15 Noembrie 1908 —

VIOLARE SAU PROFANARE DE MORMINTE — SUSTRAGEREA OBIECTELOR DEPUSE ÎN MORMINTE.— INEXISTENȚA UNUI FURT.— ART. 286, 306 URM. COD. PENAL ROMÂN.

Faptul de a sustrage obiecte depuse într'un mormânt constituie delictul de violare de morminte, cu toate că acest fapt n'a fost comis cu scopul de a profană cadavrul îngropat în mormânt. Acest fapt nu constituie însă delictul de furt, pentru că obiectele sustrase nu au un proprietar.

(Din revista *La Legge*).

Observație. — Soluția admisă astăzi de Curtea de apel din Venezia, a fost consacrată altă dată și de Curtea de casație din Neapole (Sirey, 81. 4. 29). Cu toate acestea, după părerea noastră, faptul de a se desgropă un mort și de a se sustrage obiecte depuse în mormânt, constituie în acelaș timp și o profanare de morminte și delictul de furt.

În adevăr, nu este exact de a se zice că lucrurile depuse într'un mormânt sunt lucruri părăsite, cari nu aparțin nimănui, căci ele au rămas proprietatea membrilor familiei cari le-au depus acolo. Sustragerea lor constituie deci un adevărat furt. Art. 286 C. penal, care prevede și pedepsește delictul special de violare de morminte admite, în termeni expresi, și posibilitatea unui furt, când zice: că acel care violează mormintele, se pedepsește . . . , etc., «fără a fi apărut și de alte pedepse pentru delictul *cari se vor fi comis cu ocazia acestei violări*». Vezi în acest sens, Blanche, *Etudes pratiques sur le code pénal*, V, 349, p. 425 urm. (ed. 2-a); Garraud, *Tr. th. et pratique du droit pénal*, V, 2013 (ed. 2-a), etc.

D. A.

TRIBUNALUL DIN MONTMÉDY

— 26 Mai 1909 —

RESPONSABILITATE. — PATRON. — ACCIDENTE ÎNTÂMPLATE UNUI SERVITOR.

Stăpânul care dă ordin servitorului său de a execută o muncă sau lucrare ce intră în atribuțiunile obișnuite ale acestui servitor, nu comite nici o culpă sau imprudență de natură a angaja responsabilitatea sa, în caz de întâmplare acestui servitor a unui accident, fie chiar mortal.

(Din *Pand. Périod.* 1910, *Bullt. des sommaires*, 2, p. 3 și 4)

Observație. — Principiu incontestabil. Vezi C. Caen și Trib. Boulogne-sur-Mer, *Pand. Périod.* 1908. 2. 79 și anul 1909, *Bullt. des sommaires*, 2, p. 35. Vezi și D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. V, p. 498 urm.

S. R.